

Список використаних джерел

1. Бабінова О. О. Проблеми оцінки якості та ефективності діяльності органів місцевої влади [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/September/6.htm>.

2. Драган І. О. Оцінка якості надання адміністративних послуг в контексті удосконалення механізму взаємодії органів влади з громадськістю [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=683>

3. Жук Ю. М. Надання адміністративних послуг населенню: орієнтація на якість [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-1/doc/3/03.pdf>

Андрій БУЯК

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

Анастасія ФЕДОРОВА

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА ВИТРАТАМИ НА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Одним з основних шляхів стабілізації економіки України та її регіонів є забезпечення випуску якісної продукції, конкурентної як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. З огляду на посилення конкуренції у всіх сферах економіки, обмеженість економічних ресурсів, динамічні зміни у попиті населення, проблема якості товарів і послуг набуває особливої актуальності.

Досвід передових країн світу та власний, набутий у процесі ринкової трансформації економіки України незаперечно доводить, що не всі кошти, вкладені в забезпечення та підвищення якості товарів і послуг, гарантують очікуваний позитивний результат. На практиці часто має місце недооцінка ролі важливих чинників, що стосуються величини витрат, пов'язаних із забезпеченням якості продукції, внаслідок чого система управління виробництвом позбавлена об'єктивного аналізу та реальної їх оцінки, а отже, втрачається можливість впливати на їх зниження. Така ситуація характерна для соціально орієнтованих сфер економіки, де витрати, безпосередньо пов'язані із забезпеченням та підвищенням якості продукції, враховуються в складі валових витрат виробництва, що позбавляє можливості реально оцінити ту їх складову, яка пов'язана з управлінням якістю продукції.

На основі аналізу теоретичних напрацювань, поняття «витрати у системі управління якістю» запропоновано тлумачити як специфічний

сегмент загальних витрат виробництва, функцією яких є забезпечення високої якості продукції з метою підвищення її конкурентоздатності.

Витрати, пов'язані з формуванням на підприємстві системи управління якістю продукції, сегментуються на превентивні та витрати на оцінювання. Що стосується витрат, які формуються внаслідок невідповідності вимогам якості, то вони включають витрати, пов'язані з недоліками в організації виробництва та ту їх частину, яка виникає внаслідок кон'юнктурних коливань на товарному та ресурсному ринках, тобто невідповідності попиту і пропозиції з боку споживачів та постачальників економічних ресурсів. Такий підхід дає змогу здійснювати моніторинг витрат, пов'язаних із забезпеченням якості продукції на кожному етапі життєвого циклу продукту.

Складність процесу управління якістю продукції і зумовлені ним витрати вимагають, поряд із з'ясуванням чинників, які впливають на якість продукції, конкретизації етапів здійснення робіт, окреслення цілей та завдань, що вирішуються на кожному з них та включають:

- залучення висококваліфікованих консультантів, завдання яких полягає у роз'ясненні та доведенні до кожного структурного підрозділу важливості проблеми якості, надання обґрунтованих рекомендацій щодо приведення у відповідність системи управління до поставлених завдань;

- чітке обґрунтування цілей – стратегічних, які визначають генеральні завдання; тактичних, які окреслюють конкретні завдання, спрямовані на реалізацію стратегічних цілей; оперативних – спрямованих на вирішення першочергових завдань, пов'язаних із забезпеченням високої якості продукції за мінімальних витрат;

- підготовку працівників та навчання їх методів управління якістю, безперервне підвищення професійно-кваліфікаційного рівня;

- пошук та впровадження передових форм та методів управління якістю продукції, розвиток і підтримку раціоналізаторських пропозицій та винахідництва у сфері підвищення якості товарів;

- стимулювання та мотивацію працівників, їх залучення до активної участі в процесах, пов'язаних з підвищенням якості продукції[1].

Отже, з'ясування сутності формування витрат у системі управління якістю продукції, дозволяє отримати об'єктивну інформацію щодо витрат на якість господарськими суб'єктами, з огляду на специфіку їх діяльності, та здійснювати їх перманентний аналіз та оцінку.

Значною мірою якість продукції та витрати, пов'язані з її забезпеченням, можна оцінити за динамікою обсягів реалізованої інноваційної продукції.

Суттєве зменшення кількості інноваційно активних підприємств у легкій промисловості зумовлено низкою причин, основними з яких є:

- нерозвинута індустрія моди та невміння підприємств відстежувати та відповідно реагувати на динаміку змін у попиті споживачів та їх уподобань;

- недостатньо розвинута логістична інфраструктура сфери виробництва;
- неефективний менеджмент та відсутність кадрів високої кваліфікації;
- висока енерго- та матеріаломісткість продукції внаслідок використання застарілого обладнання та технологій.

Зазначені процеси гальмують розвиток підприємств, що негативно впливає на якість їх продукції та її конкурентоздатність.

Структуризація витрат, пов'язаних із забезпеченням та підвищенням якості продукції, має важливе значення, оскільки, володіючи об'єктивною інформацією щодо відповідних витрат, підприємство може вживати превентивні заходи щодо їх оптимізації.

У процесі аналізу проведеного на підприємствах легкої промисловості, було визначено основні чинники, які перешкоджають ефективному функціонуванню системи формування, контролю, аналізу та оцінювання витрат на якість, які зведено до чотирьох груп:

- управління та організація (відсутність системності в управлінні та організації системи якості продукції; недосконала методика збору інформації про витрати на якість);
- персонал (відсутність знань у персоналу стосовно обліку інформації щодо витрат на якість; відсутність належної комунікації між структурними підрозділами підприємства);
- інформація (недостовірність інформації для коректного планування витрат у системі управління якістю продукції; складність розрахунку витрат на якість продукції [2]).

Враховуючи існуючі підходи до формування витрат, пов'язаних з якістю продукції та специфіку діяльності підприємств легкої промисловості, доцільно виокремити потребу структуризації процесу формування витрат у системі управління якістю продукції та визначення складу відповідних витрат для підприємств, а саме: витрати, пов'язані з впровадженням та забезпеченням функціонування на підприємстві системи управління якістю; витрати на маркетинг; витрати на забезпечення якості процесу проектування та розроблення продукту; витрати, пов'язані з якістю процесу матеріально-технічного забезпечення; витрати, пов'язані з якістю підготовки та розробки виробничих процесів; витрати, пов'язані з якістю процесу виробництва; витрати на проведення контролю; витрати на усунення внутрішніх помилок; витрати, пов'язані із забезпеченням якості процесу пакування та зберігання; витрати, пов'язані з забезпеченням якості процесу реалізації; витрати, пов'язані із відмовами споживачів та замовників

Список використаних джерел

1. Левкулич В.В. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на забезпечення та покращення якості продукції / В.В. Левкулич // Науковий вісник

Ужгородського університету. Серія «Економіка». – Ужгород, 2012. – Вип. 2 (36). – С. 187-193

2. Буяк А.Є. Інноваційні методи ефективного управління витратами на якість продукції / Андрій Буяк //Управлінські інновації: зб. наук. праць Терноп. нац. екон. ун-ту / В. Я. Брич, Р. Б. Гевко, А. П. Гречан, І. С. Гуцал [та ін.] ; голов. ред. С. І. Юрій. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2012. – Вип. 1. – С. 167-172.

Алла ВАСІНА

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

ЗАЛУЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПРОЦЕСИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В сучасних умовах постіндустріального поступу ефективно функціонування національної економіки як в аспекті задоволення внутрішніх суспільних потреб, так і реагування на виклики глобалізованого середовища в значній мірі визначається інноваційною спрямованістю процесів її структурування. Значні можливості забезпечення динамічності інноваційно-структурного удосконалення економіки знаходяться в площині залучення потенціалу інноваційного підприємництва і цілеспрямованого спрямування його розвитку у напрямі вирішення завдань структурної перебудови.

Подолання глибоких структурних дисбалансів у національній економіці, що мають місце за всіма її основними структурними вимірами, актуалізує необхідність активізації інноваційної діяльності через створення передумов для реалізації різних типів інновацій. Теоретико-методологічний базис вирішення цього важливого завдання закладає теорія економічного розвитку Й. Шумпетера [1, с. 52], сутність якої зводиться до «пошуку сили», яка формується в рамках економічної системи і яка, за висловом вченого, «безпосередньо її змінює». Акцентуючи увагу на причинах розвитку економіки, вчений наголошує, що «форма і зміст розвитку» задаються поняттям «здійснення нових комбінацій» [1, с. 159], які за сутністю є «інновації». Поширення інновацій є основним чинником економічної динаміки. Виокремивши такі типи інновацій, як виробництво невідомого споживачам нового продукту з якісно новими властивостями; впровадження нового способу виробництва, в основу якого не обов'язково покладено нове наукове відкриття, а може бути застосований новий підхід до комерційного використання продукції; освоєння нового ринку збуту продукції промисловості країни, незважаючи на те, чи існував цей ринок раніше, чи ні; залучення нових джерел сировини та напівфабрикатів, незалежно від того, чи існували ці джерела раніше, чи ні; введення нових організаційних